

V šolskem letu 1915/16 se je vpisalo 810 učencev, med šolskim letom se jih je oglasilo še 111, torej vseh 921. Šola je navzlic skrajno neugodnim razmeram napredovala kvalitativno in kvantitativno. Razširila se je v normalno osemrazrednico in zvišala število učencev; v bistvu in formalno pa bo ta šola poleg učnih načrtov preosnovana v ljudsko petrazredno in meščansko trirazredno.

Dne 1. decembra 1915, se je vršila s sodelovanjem otrok vseh treh šol slavnost 67letnice nastopa vlade našega presvetlega cesarja, ki je krasno uspela. V »Tednu Rdečega križa« so nabrali učenci 81 članov, naročili 120 znakov za čepice in 100 slik »Zvesta zaveznika« ter darovali za vojne namene potom hranilnih puščic c. in kr. vojnega ministrstva 188 K 68 vin.

Dekliška šola pri Sv. Jakobu. V šolskem letu 1914/15. se je otvoril sedmi razred. Dne 3. oktobra je priredila šola skupno z deško krasno uspelo šolsko slavnost v Narodnem domu v prid »Rdečega križa«. Učenke, dasi največ iz nižjih slojev, so napletle za vojaške v bojnih vrstah 17 parov volnenih dokolenic in 8 parov zapestnic, sešile papirnatih podplatov 4285 parov. Tudi pri nabiranju kovin so pridno sodelovale. — V šolskem letu 1915/16 se je otvoril osmi razred. Dne 29. septembra so nabirale učenke razne tkanine v vojne svrhe, prve dni decembra so se udeležile v gledališču Fenice semnja za ročna dela; dobiček se je porabil za božično junakom na jugozapadnem bojišču. Šola je izvršila razna lepa dela. Lepo je uspela prireditve Družbenih šol 5. marca v Narodnem domu. Sodelovale so učenke v »Tednu Rdečega križa«. V juniju je krasno uspela v Narodnem domu uprizoritev »V kraljestvu palčkov« s strani vseh Družbenih šol. Dekliška šola pri Sv. Jakobu je imela koncem šolskega leta 1914/15 učenk 523, leta 1915/16 pa 623.

Dekliška šola na Acquedotto. V šolskem letu 1914/15. se je otvoril osmi razred. Tudi ta šola se je udeleževala vseh patriotskih prilik in sodelovala pri prireditvah drugih dveh šol. Učenk je bilo leta 1914/15 koncem leta 333, koncem leta 1915/16 pa 483.

RADO MERŠEK †.

Padel je junaške smrti 11. julija 1915. na jugozapadnem bojišču na koroški meji Rado Meršek, učitelj na deški šoli družbe Sv. Cirila in Metoda pri Sv. Jakobu. Pokojni Meršek je bil rojen v Rocolu iz stare domače tržaške rodovine. Obiskoval je Ciril-Metodovo šolo pri Sv. Jakobu, kjer je pred vojno učiteljeval. Rojen je bil leta 1892. Mlademu junaku časten spomin! — Letno poročilo prinaša na prvem mestu njegovo sliko in topel sestavek v njegov spomin iz peresa šolskega voditelja Vrščaja.

Podatki iz letnega poročila jasno kažejo ogromno delo šol Družbe sv. Cirila in Metoda na tržaških tleh. Kaj bi bilo z vso to našo dečo, ako bi ne bilo Družbinih šol? Izgubljala bi se nam, in drugorodci bi se okoriščali z njo. Eden glavnih stebrov slovenstva v Trstu so šole Družbe sv. Cirila in Metoda, ki pa stanejo tudi obilo denarnih žrtev. Kako so potrebne, priča dejstvo, da jim je država poslala v pomoč svoje učitelstvo, ali Družba mora sama še vzdrževati veliko število učnih oseb. Za šole treba denarja. Velika je bila požrtvovalnost Slovencev za šolo pred vojno, v času vojne je pač umevno naših skrbi na vse strani toliko, da se ne more posvečati enake pozornosti na to stran, kakor pred vojno, in koliko onih požrtvovalnih Slovencev stoji sedaj v strelskih jarkih in daje življenje za domovino... Podatki iz letnega poročila pa so taki, da vabijo vsakogar, kdor je more, naj bo kjerkoli, da naj prispeva po svojih močeh za Družbo, ki vrši tudi v sedanjih težkih časih svojo nalogo s pomočjo svojega vrliga učitelstva v vsestranski prid tržaškega slovenstva in je varna straža ogroženi domovini napram tujcu, ki sega tako pohlepno po Trstu. Veliko domovinsko in narodno dolžnost vršijo šole Družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu, zato pa je naša dolžnost in dolžnost države, skrbeti zato, da te šole ostanejo in srečno prebijejo vojno, na kar prisijejo Slovencem v Trstu tudi v šolskem oziru novi časi, ko bo naša država izvajala ravnopravnost in delila pravico vsem enako.

Če glede števila učencev in razredov primerjamo naše šole z državnimi, kjer je vpisanih 900—1000 slovenskih otrok (po uradnih izkazih v »Osserv. Triestino« in »Triester Tagblatt«), dobimo sledeče podatke:

Šola	Število razredov	Število učencev	Poprečno št. učencev enega razreda	Slovencev	Nemcev	Lahov
Slovenska C. M. deška	17	921	54	918	—	—
Slovenska C. M. deklška pri Sv. Jakobu	12	655	54	918	—	—
Slovenska C. M. deklška Acquedotto	8	506	56	499	—	—
Vsota	37	2082	56	2061	—	—
Nemška deška P. Lipsia	23	950	41	264*)	273*)	284*)
Nemška deklška P. Lipsia	25	1046	41	299	257	443
Nemška ul. Fontana	29	1082	37	366	319	401
Vsota	77	3078	39	929	849	1128

*) To so števila iz letnega poročila 1912-13, ko je imela ta šola ob skupnem številu 930 učencev toliko Slovencev, Nemcev in Lahov; razmeroma morejo ta števila veljati — ker letošnjih ne vemo — tudi za letos, ker je razlika med takratnim in letošnjim številom vseh učencev le 20.

Ta razpredelnica nam kaže, koliko naše dece se nahaja na naših slovenskih CM šolah in koliko na državnih nemških. Ker Sv. Jakob tu ne prihaja v poštev, naj ponovimo le naslednje številke: deški razredi na Acquedotto 288, deklška na Acquedotto 499, nemška šola na Lipskem trgu 264 (iz letnega poročila za leto 1912/13, a že letos baje precej višje), nemška deklška šola istotam 299, nemška v ulici Fontana 366 slovenskih otrok. Skupaj torej 1716 slovenskih otrok. In kaj pomenja to? Nič več in nič manj, kot da smo tržaški Slovenci v mestu samem, ne

glede na Sv. Jakob prikrajšani za celih pet popolnih osemrazrednic, ki bi nam jih morala vzdrževati tržaška občina in bi izkazovale še vedno nadnormalno povprečno število učencev na vsak razred, namreč 43! A kaj imamo namesto vsega tega? Pet deških razredov in deklško osemrazrednico z dvema vzporednicama na Acquedotto, kar moramo vzdrževati sami, in kjer je povprečno po 63 otrok stisnjenih v razred, v katerem je prostora za 35 do 40 učencev. To so razmere, ki do neba kriče po pravici, po od pomoči!

Srednješolske vesti.

Dr. Janko Lokar, profesor idrijske realke, ki je bil kot kadet 36. havbičnega polka na severnem bojišču, je od vojnega ministrstva reklamiran za učni oddelek generalnega guvernerstva v Srbiji in je že odpotoval v Belgrad. — Prof. dr. Lokar je sin vpokojenega tovariša Lokarja, nadučitelja na Hrušici pri Ljubljani.

Vojaške vaje za dijake uvedejo tudi v srednje šole v Bosni in Hercegovini.

Zrelostni izpiti za srednje šole z italijanskim učnim jezikom so se vršili na Dunaju 31. julija in 1. avgusta. K izpitu so prišli 4 gimnazijci (trije so prebili izpit, 1 ponavlja čez 6 mesecev), 3 realci in en eksternist (vsi trije prebili) in 2 licejki (obe z dobrim uspehom).

Reforma višjih deklških šol na Ogrskem. Ogrsko naučno ministrstvo je izdalo 25. julija naredbo, s katero se reformira organizacija višjih deklških šol. Višja deklška šola preneha kot taka, ostane pa le do četrtega razreda v dosegljivi obliki. Izza četrtega do osmega razreda se izpremeni šola v deklško gimnazijo. Uvedena je tudi matura.

Izvestje cesarja Franca Jožefa I. mestnega deklškega liceja v Ljubljani za šolski let 1914/15 ter 1915/16. — V uvodu so navedeni profesorji tega zavoda, poklicani v vojaško službo. Tople besede so posvečene dne 17. oktobra 1915 pri Wolezidolni v Galiciji padlemu prof. Jos. Bercetu. Pisano je sodelovanje šole in učitelstva pri vojnih nalogah. — Na liceju je poučevalo 17 učnih oseb, na licejski ljudski šoli 8, v trgovskem tečaju 5. — Koncem l. 1914/15 je bilo na zavodu 329 učenk, koncem l. 1915/16 pa 293, 6 izrednih in 2 privatistki. Odlično sposobnih je bilo 64, sposobnih 229, brez razredbe 3. — Opozarjamo na ta važni zavod, ki skrbi za vzgojo slovenskega ženskega narščaja!

Za nadporočnika je imenovan poročnik dr. Janko Pretnar, profesor na ljubljanskem deklškem liceju.

Premestitev hrvatske gimnazije iz Pazina v Volosko? Kakor nam pišejo, bo premeščena hrvatska gimnazija iz Pazina v Volosko.

Iz naše organizacije. Kranjsko.

UČITELJSKI KONVIKT.

Letnino za 1916 so plačali ti-le p. n. tovariši in tovarišice: Mahkota Anton, Voklo, 2 K; učitelstvo meščanske šole v Krškem 10 K; Ažman Josip, Sirknik Hermina in Potočnik Uršula, Breznica 6 K; Reich Josip, Dol pri Ljubljani,

2 K; Valenta Božidar in Tröst Fran, Ljubljana, 4 K; Ivan Petrič, Sp. Šiška, 4 K; Vrezec Josip in Pogačnik Franjica, Ribno pri Bledu, 4 K; Benedičič Ivan in Marija, Škocijan pri Mokronogu, 4 K; Grilec Gabrijel, Studenec pri Radni, 2 K; Kavčič M. za učiteljski zbor deklške šole v Idriji, 8 K; Verbič Fran, Savina, 2 K; Muren Janko, Drašiči, 2 K; Dovgan Marica, Zagorje pri St. Petru na Krasu, 2 K; Pavčič Anton, Kostanjevica na Dolenjskem, 2 K; Horvat Rudolf, za učiteljski zbor deške šole v Trnovem na Notranjskem, 8 K; Papler Ivana in Marija Antončič, Borovnica 4 K; Rudolf Janko, St. Vid pri Vipavi, 2 K; Tom an Janko, Moravče, 2 K; Potokar Fran, Dragatuš pri Črnomlju, 2 K; Bartel Matija, Erzín Ana in Sever Alojzija, Semič, 6 K; Bezcljak Frančiška in Košiča Katarina, Žaljna na Dolenjskem, 4 K; Kraigher Helena, Matenjavar pri Prestranku, 2 K; Juvane Ferdinand, Postojna, 4 K; Zajec Josip in Kalin Marija, Veliki Gaber, 4 K; Jezeršek Janko, Križe pri Trzinu, 2 K; Zavri Valentin in O m an Ernestina, Begunje na Gorenjskem, 4 K. Skupaj 98 K. Hvala!

Darila »Učiteljskemu konviktu«: Kmetska posojilnica Ljubljanske okolice, 50 K; g. Janko Česnik, trgovec v Ljubljani, 15 K; Jakob Kovarčič, učitelj pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, 10 K; Josip Topolovšek, učitelj v n. in grajščak, 10 K; nadučitelja Josipa Bozjevi dediči v Ljubljani, 13:20 K. Bog plati!

Društveni vestnik. Skupne zadeve.

Slovenska šolska Matica. Publikacije S. S. M. za l. 1915 bodo ta mesec dotiskane. Zaradi vojnih razmer (pomankanje stavcev) se je tisek zakasnil. Pa udi vsi p. n. poverjeniki še niso storili prevzete dolžnosti. Poverjeniki nekaterih okrajev so na bojnem polju. V takih slučajih naj priskoči okrajno učiteljsko društvo na pomoč in pobere letnino (4 krone). Do danes še iz naslednjih poverjeniških okrajev nismo sprejeli za l. 1915. letnine: Kranjsko: Črnomelj, Kamnik, Sodražica, Kranj, Krško, Ljubljanska okolica, Cerknica-Logatec-Lož, Idrija, Vipava. — Štajersko: Brežice, Kozje, Ljutomer, Mareberk, Mariborska okolica (desni in levi Dravski breg), Ptuj, (desni Dravski breg), Šoštanj, Vransko. — Goriško: Goriška okolica, Komen, Sežana, Bovec, Kobarid, Tolmin. — Istra: Koper, Kastav, Kvarnerski otoki, Pazin. — Trst: deške in deklške šole.

Za poverjenike, ki so mobilizirani, naj pobere letnino njih voditelji, ali njih namest-

niki v službi, ali kdorkoli. Sme se pa poslati letnina tudi kar naravnost Slovenski šolski Matici v Ljubljano.

Kranjske vesti.

—r— **Deželni sadjarski nadzornik Humek.** »Slovenec« poroča: Kakor zve-mo iz deželne bolnišnice, se je stanje g. deželnega sadjarskega nadzornika Dav. Humka v toliko izboljšalo, da je izven nevarnosti; pač pa bo moral ostati še dalje časa v bolnišnici.

—r— **Rojstvene šestdesetletnice** tovariša Jakoba Dimnika sta se spomnila z iskreno pisanima noticama tudi ljubljanska lista »Slovenski Narod« in uradna »Laibacher Zeitung«. — Tovariš Dimnik je dobil od vseh strani mnogo čestitk od tovarišev in prijateljev.

—r— **Na Rakovniku.** S prihodnjim šolskim letom se prične zopet reden pouk na zasebni deški ljudski šoli v salezianskem zavodu na Rakovniku.

—r— **Počitniško dnevno zavetišče** za otroke ljubljanskih šol so otvorili dne 7. t. m. ob osmih zjutraj. Bavlne prostore ima v Cerkveni ulici in v poslopju druge mestne deške ljudske šole, ki jih je vojaška oblast v ta namen radovoljno dala na razpolago. Tu se pripravlja tudi zavetiška kuhinja za opoldansko prehranitev gojencev. Zavetišče ima svoje igrišče, zabavišče in kopališče v Hribarjevem gaju, kjer bodo otroci v lepem vremenu večinoma ves dan na svežem zraku, seveda vedno pod nadzorstvom učitelstva. — Mnogo je še otrok, ki sodijo v zavetišče, pa še niso priglasi. Starši se na to opozarjajo z dostavkom, da se vpisovanje nekaj dni še vrši, in sicer na vodstvu zavetišča na drugi mestni deški ljudski šoli na Cojzovi cesti, in sicer od osmih zjutraj do šestih popoldne.

—r— **Umetniški kovinski oddelki.** Opažali so na pristojnih mestih ponovno, da stolčijo posestniki stare kovinske izdelke, ki jih je treba oddati v vojnokovinske zbirke, tako da ni več mogoče spoznati, kakšni so bili. Ker je mogoče, da se med njimi nahajajo predmeti, ki imajo umetniško in starinsko vrednost, se je bati, da na ta način lahko za vselej izginejo velike vrednote. Po tozadevnih veljavnih odredbah pa se izključijo kovinski predmeti umetnostno-zgodovinske vrednosti od oddaje za vojne zbirke, ako jim more prisoditi nalašč v to svrhu določeni uradni izvedenec starinsko in umetniško vrednost. Da se domači spomeniki kolikor mogoče obvarujejo pogina, je nujno priporočati, da privatne stranke ne razdevajo same starih kovinskih predmetov. Za uradno določbo eventualnih umetniških vrednot je določen od c. kr. centralne komisije poleg njenega c. kr. deželnega konservatorija še ravnatelj kranjskega deželnega muzeja »Rudolfinum«, prof. dr. Jos. Mantuani v Ljubljani, Bleiweisova cesta 24.

—r— **Šola na Rakovniku v Ljubljani.** Vodstvo 5razredne ljudske šole s pravico javnosti na Rakovniku prične jeseni zopet z rednim poukom. Za sprejem v zavod naj se pošljejo prošnje na vodstvo zavoda še v tekočem mesecu ali vsaj prve dni prihodnjega meseca.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Ministrstvo javnih del je pooblastilo rudniško ravnateljstvo v Idriji, da prevzame tudi za šolsko leto 1916/17 za pouk na rudniški ljudski šoli supletinje: Marijo Tušarjevo, Frančiško Mačkovškovo, Marijo Sinkovčovo, Martino Deželovo, Edvardo Bloudekovo, Frančiško Rejčev, Dorotejo Kovarčev, Leopoldino Novakovo in Antonijo Trpinovo. Na novo vstopi absolvirani učiteljski kandidat Ivan Lapajne kot suplent. — Provizorična učiteljica Amalija Erkerjeva iz Koprivnika je dodeljena enorazrednici v Svetlem potoku.

—r— **Pismo velikega admirala Hausa.** Voditelj l. mestne šestrazredne deške ljudske šole v Ljubljani, tovariš Jakob Dimnik, je poslal velikemu admiralu g. A. Hausu letošnje izvestje svoje šole. Prejel je na to naslednje lastnoročno in v slovenskem jeziku pisano pismo: Vaše vele-rodje! Za poslani Letni poročili 1914/15 in 1915/16 blagovallte sprejeti mojo najsrčnejšo zahvalo, istotako tudi za Vaš spis, katerega ste določili moji oseb. Če se v istem moja dela veliko višje cenijo, kakor zaslužijo, moram to pač pripisovati samo patriotičnemu navdušenju, ki navdaja i Vaše srce in katero se tako vrlo trudite v srcih šolske mladine vzbuditi in povišati, za kar Vam je zahvala in priznanje vseh gotova, ki ono lepo deželo Kranjsko s svojim vrhim in hrabrim prebivalstvom tako ljubijo, kakor jaz. — Z odličnim spoštovanjem beležim Vašemu velerodju vdani — A. Haus l. r., veliki admiral.

—r— **Raba zastav ob patriotskih prilikah.** Ukaz c. kr. deželnega predsednika na Kranjskem z dne 15. avgusta 1916, l., št. 5243/M., glede rabe tuzemskih zastav pri slovesni manifestaciji dinastične zvestobe, državne ali deželne pripadnosti. Na podlagi odloka gospoda ministra notranjih zadev z dne 12. avgusta 1916, l., št. 18.050/M. J., odrejam, da smejo s pridržkom izdaje splošnih odredb glede zastav — do nadaljnjega rabiti od tuzemskih zastav pri slovesni manifestaciji dinastične zvestobe, državne ali deželne pripadnosti izključno le zastave z belo-rdečo, črno-rumeno barvo in v deželnih barvah. — Kot deželne barve imajo veljati v odloku c. kr. ministrstva notranjih zadev z dne 23. septembra 1848, l., št. 2778/114, zaznamovane barve »bela-modra-rdeča«, ki se skladajo z deželnim grbom. — Raba takozvanih starih deželnih stanovskih barv »zlate (rumene) modre-rdeče«, ki so bile po navedenem ministrskem odloku pridržane izključno le v lastno rabo deželnih stanov, kot deželnih barv zasebnikom ni dovoljena in je pod kaznijo ces. naredbe z dne 20. aprila 1854. „drž. zak. št. 96, prepovedana. — Razen navedenih tuzemskih zastav se smejo pri takih slovesnih prilikah kot doslej razobešati tudi zastave kranjskih mest. — Uporabe ogrskih zastav in državnih zastav, ki so z monarhijo v zvezi, se ta odredba ne dotika. — Ta ukaz stopi takoj v jevalo. — C. kr. deželni predsednik: Henrik grof Attens s. r.

—r— **Trnovo na Notranjskem.** Razne zbirke: 1. tedenski darovi učencev od 1. januarja 1916 dalje K 201.77, 2. zbirka — »Teden Rdečega križa« K 688.53, 3. vojno posojilo III. učiteljsko K 400.—, vojno posojilo IV. učiteljsko K 500.—, vojno posojilo IV. učenci K 6700.—, vojno posojilo IV. drugi po nadučitelju K 3400.—, vojno posojilo III. drugi po nadučitelju K 600.— skupaj K 12.539.60; 4. zlata se je nabralo v letu 1916. za K 49.30; 5. letu 1915. smo odposlali 5 zlatih uhanov; 6. robidnega listja leta 1916 40 kg, cina, medij, dr. 41 kg 600 g, vojni moznarij 25 kg, tkanin 1100 kg. Učiteljica Olga Tomšičeva in nadučiteljica soproga Antonija Horvatova sta bili v preteklem šolskem letu odlikovani z bronasto svetlinjo in vojno dekoracijo »Rdečega križa« za vojaško bolniško strežbo. Nadučitelj Rudolf Horvat opravlja za stonj sledeče častne tajniške službe: pri podružnici »Rdečega križa«, društvu za otroško varstvo, aprovizacijskem odseku, žetveni komisiji ter načelniško pri občinski pomožni pisarni za vpoklicance. To se poroča ne zaradi samohvale, ampak da se javno konstatira, koliko stori učiteljsvo v teh hudih časih za našo domovino, b) da se spozna, da nima učiteljsvo v primeri z drugimi stanovi idealnega (?) življenja, marveč mnogo trdega dela, stroškov in obilo skrbi, ako se hoče toliko posla redno izvršiti.

—r— **Prispevki ljudske šole v Dragatušu v vojne namene v šolskem letu 1915/16.** 53 zavrtkov božičnih daril, 70 kg suhega sadja za ranjence v Ljubljani, 28 kg svežih jabolk za ranjence v Ljubljani, 5 parov kolenk, 3 pare nogavic, 41.71 K tedenskih darov, zlato za železo: 1 zlata broška, 2 zlata prstana, 38 K otroškega vojnega posojila, 3600 K III. vojnega posojila v šolskem okolišu Dragatuš, 64.500 K IV. vojnega posojila v šolskem okolišu Drgatuš, 198.16 K nabranih za »Teden Rdečega križa«, 637.90 kg volnenega blaga, 66 vreč, 11.50 kg robidnih listov, 1.40 kg lipovega cvetja, 1.50 kg jagodovih listov, 10 K za voj. botrinstvo, 30 K za znake: »Zlati klas, reši nas«, 9.72 K za »Spominke liste kot prispevek k »Rdečemu križu«, prodanih mnogo različnih kokard.

—r— **35letnico službovanja praznuje leto gg.** Erker Jurij, nadučitelj v Koprivniku; Funtek Anton, c. kr. profesor na učiteljski v Ljubljani; Jakob Furlan, G. le Franc in Jelenc Luka, učitelji na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani; Klemenčič Janez, nadučitelj na Rečici; Paternost Henrik, nadučitelj v Senožečah; Schmoranz Jožef, c. kr. profesor na učiteljski v Mariboru; Wittreich Janez, nadučitelj v Černošnjah.

C. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani nam javlja, da je z odlokom z dne 14. avgusta 1916, št. 9651/Praes., na podlagi § 7, lit. a, zakona z dne 5. maja 1869, drž. zak. št. 66, nadaljno razširjenje igralnih kart Slava, Primorka in Slovenski tarok — izdanih od Prve slovanske tvornice igralnih kart, d. z. o. z. v Ljubljani, ustavilo.

Pristopajte kot člani k »Rdečemu križu!

Štajerske vesti.

—š— **Oprostitev učiteljev od črno-vojniške službe.** Štajerski listi poročajo: Da se vnovič preizkuša vprašanje, je li naj ostanejo še tudi vbodoče v veljavi vse dosedanje oprostitve učiteljskih oseb od črnovojniške službe, je izdal štajerski deželni šolski svet na vse okrajne šolske svete naročilo, da naj predložijo seznam v pregledni obliki deželnemu šolskemu svetu o vseh dosedanjih oprostitvah učiteljskih oseb od črnovojniške službe. V svrhu enotnega postopanja se določa, da velja vobče pravilo, da ni dotlej nobenega vzroka za predlaganje oprostitve kake učiteljske osebe od črnovojniške službe, dokler še službuje na kaki šoli polovica učnih oseb, ali se jih pa more nadomestiti z drugimi, čeprav v manjši meri kvalificiranimi osebami. Vprašanje, v koliki meri je ta ali ona moška učiteljska oseba sposobna za vojaško službo, pa spada v presojo vojaške oblasti. Tudi ni dopustno šolskim oblastim presojati vprašanja o službah, kako izvršuje kaka učiteljska oseba razen svojega poklica še tudi kak drug poklic, zaradi katerega bi se je ne moglo pogrešati, ako bi se jo odtegnilo temu postranskemu poklicu.

—š— **Odlikovanje.** Učitelj na ljudski šoli v Studencih pri Mariboru, tov. Anton Stiebler, ki služi kot nadporočnik v nekem pešpolku, je dobil Signum laudis. Čestitamo!

—š— **Odlikovanje.** Učitelj na okoliški šoli v Celju, Ferdo Šentjerc, dosej kadet, je postal poročnik v r. pri 2. bos.-herc. pohodnem polku. — Učitelj v Framu pri Mariboru, Branko Mejovšek, je postal nadporočnik vr. pri 4. bos.-herc. pohodnem polku.

—š— **Odlikovanje.** Rud. Wrany, učitelj v Lučanah, je dobil srebrno hrabr. kolajno I. reda. — Učitelj Jos. Namestnik v Teznu, je dobil Signum laudis in bronasto hrabr. kolajno.

—š— **Štiridesetletnica nadučitelja tov. Dobnika Josipa.** Iz Ponikve ob Juž. žel. nam pišejo: Po končani šolarski sv. maši se je vršila dne 18. julija t. l. v šolskih prostorih štiridesetletnica nadučit. tovariša Dobnika. — V lepo okrašenem razredu so se zbrali šol. mladina, učiteljski zbor, domače šole z gosp. župnikom Ašičem in mnogo ljudstva. V lepem, dovršenem govoru je slavil g. Ašič zasluge jubilara ter mu v spomin na ta dan izročil lepo palico s srebrnim držajem. — Podavale so se na to od šolske mladine na to slavnost ozirajoče se deklamacije ter petje raznih pesmi. Deklamovanje in petje je bilo tako ljubko in precizno, da je vsakega prisotnega do solz ganilo. V sredo večer (19. julija) so priredili tovariši in prijatelji jubilaru podoknico in bakljado. Na to so se zbrali v gostilnici g. Ošlaka na malo večerjo, kjer so se vrstile razne napitnice. V imenu Učit. društva šmarško-rogaškega je slavil jubilara nadučitelj Stritar kot neumorno delavnega, vzornega učitelja, ljubeznivega tovariša in zvestega prijatelja, katerega delovanje se ni omejilo le na štiri stene šolske sobe. Šel je rad med ljudstvo in ga poučeval v raznih strokah poljedelstva, mu svetoval in pri vsaki priliki pomagal. Celih 26 let že služi na Ponikvi. v tem času je nabral pri dobrotnikih šole in šol. mladine za razne dobrodelne namene črez 20.000 K, za stavbo nove šole 7.500 K itd. Njemu podrejeno učiteljsvo ga opravičeno zove svojega dobrega očeta. Občina ga je že pred leti imenovala za častnega občana. — Nazdravil mu je tudi g. postajenačelnik, in tov. Čulek ga je pozdravil v imenu Celjskega učit. društva. — Od leta 1886. do danes ni izmed 43 učnih oseb te šole nobena še slavila 40letnice službovanja na Ponikvi, ter tudi nobena ni 26 let — kakor on — službovala tu. — Čez 900 njegovih učencev je zbranih pod cesarsko zastavo in se bojuje sedaj proti sovragu za domovino in cesarja. Izmed teh mu 96 redno dopisuje z bojnega polja. — Jubilaru je le čestitati, da si je s svojim prijaznim občevanjem, z neumornim vsestranskim delovanjem pridobil srca vseh soobčanov, ki ga odkritosrčno ljubijo in nad vse spoštujejo. (K svojemu službenemu jubileju naj sprejme tov. Dobnik tudi naše iskrene čestitke! Uredn.)

—š— **Šolskih zvezkov** cena se je iznova zvišala. Pisalni zvezki stanejo namesto 6 sedaj 12 h, odnosno namesto 8 sedaj 16 h; ris. zvezki pa namesto 12 sedaj 16 h. (Odredba d. š. s. z dne 20. junija, št. 3/963/16.)

—š— **Delo.** Tov. Armin Gradišnik, nadučitelj v Celju-okolici, opravlja v »počitnicah« poleg uradnih poslov še zadeve 10 mobiliziranih tovarišev in nekaterih vpokojencev. Zgled prave kolegalnosti in neumorne učiteljske delavnosti!

Koroške vesti.

—k— V ruski šrapnel, ki je izpremenjen v nabiralnik, je nabral učitelj Pihovec Lev z Jesenic pri gosposkih častnikih v Celovcu 119 K, ki jih je odposlal v vojne namene.

—k— **»Teden Rdečega križa« na Koroškem** je imel čistega dohodka 182.368 K 76 vin. — To je največ zasluga koroškega učiteljsva.

Goriške vesti.

—g— **Za goriške občinske tajnike.** Prejeli smo: Goriški deželni odbor je z okrožnico z dne 21. marca t. l., št. 1785, naznanil goriškim županstvom, da se je zavzel na c. kr. vladi za to, da bi dobila županstva za dela v prenešenem delokrogu odškodnino, ki naj bi služila posebno za izboljšanje plač občinskim tajnikom. Ker do danes ta stvar še ni rešena, naj bi slavni deželni odbor goriški blagovolil rešitev na merodajnem mestu pospešiti, zakaj občinski tajniki so v sedanjem času podpore nujno potrebni. Tudi več učiteljev je občinskih tajnikov.

—g— **Nadzorniki za begunske šole.** Za nadzornika naučnih tečajev za južne begunce na Štajerskem je delegiran dež. šol. nadzornik dvorni svetnik dr. Franc Serida; za begunske šole na Češkem in Moravskem vladni svetnik ravnatelj Josip Vettach, ki ga bo o poletnih počitnicah nadomestoval deželni nadzornik dvorni svetnik Ravalico za italijanske šole na Češkem in ravnatelj Viktor Bežek za hrvatske in slovenske tečaje na Češkem in Moravskem. Za Sp. in Zg. Avstrijo, kjer so begunske šole v taborih itak pod vodstvom strokovnega osebja, vlada ni imenovala posebnih nadzornikov. Navedeni šolski nadzorniki za begunske šole imajo tudi nalogo, sodelovati za ustanovitev novih šol, kjer se pokaže potreba zanje.

—g— **Gojenci in gojenke goriških učiteljskih,** ki so v šolskem letu 1914/15 dovršili tretji letnik, ta se iz kateregakoli vzroka niso utegnili udeležiti zrelostnih izpitov, ki so bili izjemoma dovoljeni meseca julija t. l. v Ljubljani, naj se takoj prijavijo — zaradi morebitne dovolitve naknadnega zrelostnega izpita v drugi polovici meseca septembra t. l. v Ljubljani — na ravnateljstvu moškega učiteljskega goriškega v Ljubljani, na Dunajski cesti, št. 38/II. V svoji vlogi naj navedejo vzrok, zakaj se niso prijavili k izpitu meseca julija t. l. ter naj prilože zadnji dve letni izpričevali.

—g— **Pripravljalnica v Sv. Križu na Vipavskem.** Kako živa je potreba pripravljavnice po deželi, dokazuje posebno pripravnica v Sv. Križu, ki jo vodi profesor Martin Mastnak. Naval na pripravljavnico je bil velik. Toda vseh priglasencev se ni moglo sprejeti. Sedaj obiskuje pripravljavnico 35 učencev.

—g— **Spomenica županov goriške okolice** na mestnika pravi poleg drugega: Podpisani župani prosijo nadalje: Vaša Ekszellenca blagovoli delovati na to, da se otvorijo s prihodnjim šolskim letom srednje šole v naši deželi sami in da dobi Gorica, ki je glavno mesto slovenskega dela naše dežele, in v kateri je polovica prebivalstva slovenska, tudi slovenske ulične napise. — S tem bi visoka vlada obilo nagradila vse težave in stiske, ki jih mora prestajati naše ljudstvo že dolgo dobo štirinajstih mesecev.

—g— **Na razna vprašanja,** kje uradujejo okrajne sodnije kobariška, bovska in tolminska, odgovorjamo, da kobariška in bovska ne poslujeta, kobariški okraj je ves zaseden, predstojnik okrajne sodnije kobariške se nahaja v Mariboru, bovske okrajne sodnije predstojnik pa v Brucku ob Litvi. Tolminska sodnija posluje v Cerknem.

—g— **Slovenske sirote na Dunaju.** Te dni je dospelo na Dunaj par sto slovenskih sirot iz Brucka ob Litvi. Začasno so nastanjeni v begunskem dvorcu v 10. okraju, odkoder pa pojdejo čez nekaj časa v 20. okraj, kjer bodo imeli svoje zavetišče in tudi svoje slovenske šole.

Tržaške vesti.

—t— **Za pripravljalni tečaj za slovensko učiteljske v Trstu.** Prizadeti roditelji prosijo v »Edinosti«, da se skoro ustanovi za našo učečo se mladino obojega spola tečaj v Trstu. Gotovi smo, da se jih prihlasi takoj zadostno število, in sicer izborni učeče se mladine iz slovenskih in nemških zavodov, ki so dovršili 5., 6., 7. ljudsko-meščanski razred in ki nimajo kam vsopiti. Z nestrpnostjo pričakujemo roditelji in mladina, da bomo v kratkem čitali razglas, kje in kdaj se bo vpisovala mladina v to šolo, da jo pripravimo zanjo in da bomo rešeni mnogih težav in skrbi.

—t— **Gojenke in gojenci učiteljskega** zaposlovalnega tečaja v Trstu lahko dobe potrdilo o obisku tečaja pri slugi c. kr. pripravljavnice za srednje šole v Trstu, via S. Francesco 24/II. Obenem se obveščajo, da se otvori tečaj v Trstu tudi prihodnje leto; čas prijave se pravočasno naznani. Sprejemajo se tudi gojenci in gojenke za prvi letnik. Najbrže se otvori tudi pripravljalni tečaj.

—t— **O tržaškem slovenskem šolstvu** prinaša praška »Union« kaj pridno podatke, ki jih posnemlje iz slovenskih listov. To je hvalevredno početje, na katerem moramo biti iskreno hvaležni tudi v nemških krogih razširjenemu praškemu listu. Zakaj s tem se razširja poznavanje tržaških narodnostnih razmer v široki javnosti, se razširja dokaz, kako opravičene so naše zahteve na šolskem polju in kako naša borba za primerno veljavo v tem mestu sloni na faktičnih razmerah. Razširja se glas o naši eksistenci in o našem delu — glas, da smo tu činitelj, ki je treba z njim računati in ga uvaževati tudi v interesu države, kakor dokazujejo to ravno sedanjí dogodki.

—t— **Trebeče.** V nedeljo, 23. julija, je priredila tukajšnja šolka mladina pod nadzorstvom in vodstvom učiteljsva veselico v prid »Rdečemu križu« in »Skladu za vdove in sirote« padlih na soškem bojišču. Ako upoštevamo sedanje razmere in posebno še tukajšnje, moram reči, da je veselica uspela v vsakem oziru dobro. Čistega dohodka je bilo 143 K 92 vin., kar se je izročilo g. c. kr. komisarju. Zraven te vsote se je izročilo še 5 K, ki so se vzele iz pušice v gostilnici tukajšnjega »Gospodarskega društva«. Udeležba je bila mnogoštevilna. Pa kdo bi ne prišel na veselico, ki jo prirede nedolžni otroci, in še posebno, ker je bil njen namen tako blag? Srčna hvala vsem onim, ki so pripomogli do tako lepega uspeha!

—t— **Prepovedani znaki.** Tržaško namestništvo ponovno opozarja, da je prepovedano nositi na čepicah znake z napis, grbi in imeni, ki se nanašajo na mornarice sovražnih držav.

Istrske vesti.

—i— **Velika škoda za Družbo sv. Cirila in Metoda za Istro** je nastala zaradi tega, ker ne stavljajo več v promet užigalic, ki so se prodajale v nje korist. Kakor znano, je bilo prodajanje teh užigalic prepovedano, a pozneje je ministrstvo zopet dovolilo. Sedaj pa dela oviro dunajska tvrdica »Solo«, ki izdeluje te užigalice. Sporočila je namreč, da je uničila ves papir za napise v hrvatskih narodnih barvah, a sedaj da ne more dobiti drugega. In tako ne more dati užigalic v promet. To je velika škoda za družbo in treba napraviti korake, da se to popravi. To je zopet ena tistih žrtev, ki jih nalaga vojna našemu narodu in ki ni nič manjša zato, ker zadevuje naš kulturni razvoj.

—i— **70.000 K dobi Družba sv. Cirila in Metoda** po pokojnem dr. Ivanu Banjavčiču. Kakor znano, je ta goreči hrvatski rodoljub in politik vse svoje imetje — izvzemši neka majhna volila sorodnikom — zapustil »Matici Hrvatski« in Družbi sv. Cirila in Metoda za Istro. Iz te zapuščine so te dni prodali pokojnikove hiše v Zagrebu za vsoto 138.000 KZ. Naša družba dobi toerj okolo 70.000 K.

Iz Dalmacije.

—d— **Odpravljena italijanska imena krajev in otokov v Dalmaciji.** Z Dunaja brzojavljajo: Kompetentni faktorji so — upoštevajoči hrvatski značaj Dalmacije in dosedanje krivico, ki je omalovaževala ta karakter — zapovedali, da se morajo kraji in otoki imenovati odslej s svojim pravi imenom, t. j. kakor jih imenujejo Hrvati. — Ta vest je tudi uradno potrjena in razglašena. Italijanska imena se smejo samo še dva meseca poleg hrvaškega pisati v oklepajih. Tako je prav! Isto pričakuje mo tudi za slovensko in hrvatsko Primorje.

Splošni vestnik.

Prestolonaslednik nadvojvoda Karol Franc Jožef je postal dne 17. t. m. 30 let star. Dne 1. novembra 1903. je postal poročnik, dne 1. novembra 1906. nadporočnik in 1. novembra 1909. ritmojster. Dne 1. novembra 1912. je postal major in 1. maja 1914. podpolkovnik. Kmalu na to je udarila usodna ura; nastala je vojna, malo dni potem, ko je bil prestolonaslednik postal polkovnik. Vojna mu je naložila odgovornosti polna bremena. Dodeljen je bil najvišjemu poveljstvu in 15. julija 1915.